

Република Македонија

-МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗДРАВСТВО

**ПРОГРАМА
ЗА ОРГАНИЗИРАЊЕ И УНАПРЕДУВАЊЕ НА КРВОДАРИТЕЛСТВОТО
ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2019 ГОДИНА**

Скопје, декември 2018 година

Врз основа на член 16 став 1 алинеја 7 и став 3 од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија”, бр. 43/12, 145/12, 87/13, 164/13, 39/14, 43/14, 132/14, 188/14, 10/15, 154/15, 192/15, 17/16 и 37/16), Владата на Република Македонија

П Р О Г Р А М А ЗА ОРГАНИЗИРАЊЕ И УНАПРЕДУВАЊЕ НА КРВОДАРИТЕЛСТВОТО ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2019 ГОДИНА

I. Крводарителството има нагласено општествено значење и претставува дејност од општ интерес за Република Македонија. Без потребните количества на крв и крвни продукти не е можно да се обезбеди современа и квалитетна здравствена заштита. Во Република Македонија крводарителството е доброволно и се спроведува преку крводарителски акции кои се организирани од Црвениот крст на Република Македонија, а со помош на стручни тимови од Институтот за трансфузиологија, Скопје.

Програмата претставува поддршка на крводарителството во Република Македонија, а во неа се содржани мерки и активности за организирање и спроведување на крводарителски акции, изготвување на здравствено-воспитни пропагандни материјали, мотивациски средства за крводарителите, надоместок на трошоци за организирање на крводарителски акции за општинските организации на Црвениот крст на Република Македонија по единица крв, активности на Институтот за трансфузиологија и партиципација при користење на здравствени услуги на дарители со над 10 крводарувња.

Недостаток во обезбедување крв во државата, ќе предизвика застој на хируршки и други интервенции за кои е потребно апликација на крв и спасување на многу животи.

II. ПОТРЕБНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

За реализација на планираните мерки и активности во оваа програма потребни се следните финансиски средства:

1.1. За активности на Црвениот крст на Република Македонија

1.1.1. Организирање и подготвување на крводарителски акции

- Надоместок на трошоци за подготвување и организирање на крводарителски акции на општинските организации на Црвениот крст на Република Македонија:

За 2018 година се планирани 5.500 крводарувања, а за секоја единица крв е предвидено по 120,00 денари за организација за крводарувањето.

За планирани 55.000 крводарувања на ООЦК	120,00 ден	6.600.000,00
Вкупно:		6.600.000,00

Во рамките на изготвувањето на здравствено-воспитните, пропагандните материјали и мотивациските средства се планира реализација на следните активности:

1.1.2. Изготвување на здравствено-воспитни, пропагандни материјали

Реден број	Здравствено-воспитни и пропагандни материјали	Количина	Единечна цена	Вкупно
1	Плакат “повик“	10.000	5.00	50.000,00
2	Плакат за 17 Март	1.000	20.00	20.000,00
3	Евидентни листови за крвни акции	10.000	2.00	20.000,00

4	Флаер/агитка	20.000	2,50	50.000,00
5	Картички за повик	40.000	0.60	24.000,00
6	Одбележување на 17 Март и 14 Јуни	-	-	200.000,00
7	Активности на дневен центар за крводарување	-	-	150.000,00
Вкупно за печатењена здравствено-информативни Материјали и одбележување на празници за крводарителството				514.000,00

1.1.3. Изготвување на мотивациски средства за крводарителите

Реден број	Јубилејни признанија и мотивациони средства	Количина	Единечна цена	Вкупно
1	Значка за 5-то дарување	1.800	65.00	117.000,00
2	Значка за 10-то дарување	1.500	65.00	97.500,00
3	Значка за 25-то дарување	800	65.00	52.000,00
4	Плакета за 50-то дарување	150	650.00	97.500,00
5	Плакета за 75-то дарување	60	650.00	13.000,00
6	Плакета за 100-то дарување	20	6500.00	18.000,00
7	Признанија за општини со исполнет план за крводарителство	20	3.500.00	70.000,00
8	Печатење на Јубилејни благодарници	5.000	5.00	25.000,00
Вкупно средства за јубилејни Признанија за крводарителство				511.000,00

1.1.4. Организирање на едукативни форми

Републички семинари за едукација на мотиватори на крводарителство	3.	375.000,00
---	----	------------

1.2. Средства за надоместок за партиципација

Средствата за надоместок за партиципација при користење на здравствени услуги на дарители со над 10 крводарувања се трансферираат квартално секое тромесечие до здравствените установи за 6.000 крводарители по пресметана партиципација за користење на здравствени услуги по крводарител и годишно се трансферираат средства во вкупен износ од 17.000.000,00 денари.

Партиципација за крводарители по приложени пресметки	17.000.000,00
--	---------------

Вкупно потребни средства:

1.1.1.	Организација на крводарителство	6.600.000,00
1.1.2.	Здравствено-воспитни и пропагандни материјали	514.000,00
1.1.3.	Јубилејни признанија и мотивациони средства	511.000,00
1.1.4.	Организирање на едукативни форми	375.000,00
1.2.	Средства за партиципација	17.000.000,00

ВКУПНО:		25.000.000,00
----------------	--	----------------------

III. ИЗВРШИТЕЛИ НА ПРОГРАМАТА И НИВНИ ЗАДАЧИ

Министерството за здравство, во соработка со Црвениот крст на Република Македонија и Заводот за трансфузиона медицина, до Владата на Република Македонија предлагаат Програма за организирање и унапредување на крводарителството во Република Македонија, го следат спроведувањето на програмата и преземаат соодветни мерки за нејзино доследно спроведување.

Министерството за здравство утврдува потреби на државата од единици на крв, крвни продукти и резерви, во соработка со Институтот за трансфузиона медицина и врши надзор над учесниците во спроведувањето на Програмата и утврдува систем на квалитет.

Министерството за здравство ги обезбедува финансиските средства и врз основа на доставени фактури и извештаи, врши исплата.

Црвениот крст на Република Македонија во областа на крводарителството, при реализација на Програмата, ги врши следните задачи:

- Континуирана здравствено-воспитна и мотивациска работа кај населението;
- Непосредна подготовка на крводарителските акции во сите средини;
- Изготвување на информативно-пропаганден материјал;
- Анкетирање и изготвување на списоци на потенцијални дарители на крв;
- Учество на волонтери на самата акција за прифаќање на дарителите на крв;
- Евиденција на крводарителските акции на посебни формулари ;
- Изготвување на периодични и годишни извештаи за работа, што ги доставува до Министерството за здравство;
- Доделување на признанија на крводарителите.

Институтот за трансфузиона медицина и трансфузиолошките служби, при реализација на Програмата, ги вршат следните задачи :

- Ги утврдуваат потребите за крв и крвни продукти за населението во Република Македонија, заедно со Министерството за здравство;
- Вршат организирано прибирање на крв од доброволни дарители со мобилни екипи и во службите за трансфузиологија при болничките центри;
- Вршат контрола на крв, приготвување на крвни компоненти, нивно чување и експедиција;
- Во соработка со клиниките или болничките центри при медицинските центри вршат контрола на употребените крвни продукти;
- Обезбедуваат стандарди за прибирање на крв (стандарден состав на екипи, опременост, минимални ресурси за работа, стандарден број на единици кои треба да се прибираат дневно, месечно, годишно);
- Вршат здравствена контрола и се грижат за здравјето на дарителите на крв;
- Водат национален регистар за дарители на крв (според местото на давање, крвни групи, ретки крвни групи, типизирани, одбиени крводарители, дарители на плазма и клеточни елементи);
- Изготвуваат книшка за дарители на крв (со код за секој крводарител, крвна група, картон за возач со крвна група);
- Учествуваат во здравствено-воспитна, мотивациска, истражувачка работа за развој и унапредување на крводарителството;
- Обезбедуваат унифициран благодарен оброк за дарители на крв.

Заеднички активности на Црвениот крст на Република Македонија и Институтот за трансфузиона медицина:

- Планирање и организирање на крводарителските акции, како и изготвување на програма, оперативни планови, обврски и извештаи за реализација на Програмата за крводарителство;
- Планирање и утврдување на термин за изведување на крводарителска акција во одредена средина;
- Редовни контакти и посети во средина во која се планира да се изведе акцијата;
- Договор со организаторите за обезбедување на соодветен простор и услови за оптимално изведување на акцијата;
- Евалуација на постигнатите резултати, на терен и во установите за прибирање крв;
- Предлози за измени и дополнувања на програмата за организирање и унапредување на крводарителството;
- Прилагодување на новонастанати состојби и потреби од крв и крвни продукти (вонредни акции, сезонски потреби, ретки крвни групи);
- Организирање на вонредни крводарителски акции во случај на недостиг на единици на крв;
- Учество во работа на комисиите за крводарителство на разни нивоа;
- Редовно информирање за сите крводарителски акции преку средствата за јавно информирање;
- Постојано осовременување на промотивни материјали за крводарителство и соработка со размена на искуства од други земји;
- Свкупна анализа и конкретен тримесечен увид во извршените активности и нивното финансиско обезбедување.

IV. ФИНАНСИРАЊЕ НА ПРОГРАМАТА

Вкупните средства за реализација на Програмата изнесуваат 25.000.000,00 денари. Програмата ќе се реализира во рамките на обезбедените средства во Буџетот на Република Македонија за 2018 година во износ од **25.000.000,00 денари**, од кои од кои 20.000.000,00 денари од основниот буџет и 5.000.000,00 денари од буџетот за самофинансирачки активности на Министерството за здравство. Од овие средства ќе се плаќаат и неизмирени обврски за патиципација.

V. РАСПРЕДЕЛБА НА СРЕДСТВАТА

Распределбата на средствата по Програмата ќе ја врши Министерството за здравство квартално на Црвениот крст на Република Македонија и Институтот за трансфузиологија како извршители на активностите, врз основа на доставени извештаи и фактури за реализација на мерките и активностите содржани во Програмата, и тоа за активностите во последниот квартал од 2018 година и за првите 3 квартали од 2019 година. Црвениот крст на Република Македонија најдоцна до 31.01.2020 година доставува до Министерството за здравство годишен извештај за реализираните активности предвидени со Програмата за 2019 година.

Црвениот крст на Република Македонија, согласно сопствената евиденција на податоци на крводарители (електронска обработка на податоци и пишани формулари) добиени од страна на општинските организации на Црвениот крст на Република Македонија за реализиран број на крводарувања, изготвува месечни прегледи за реализиран број на крводарувања во Република Македонија и квартално за секое тромесечие во годината подготвува извештаи и фактури и ги доставува до Министерството за здравство за контрола и исплата на средства.

VI. СРЕДСТВА ЗА НАДОМЕСТОК ЗА ПАРТИЦИПАЦИЈА

Средствата за надоместок за партиципација при користење на здравствени услуги на дарители со над 10 крводарувања се трансферираат квартално секое тромесечие до здравствените установи за 6.000 крводарители по пресметана партиципација за користење на здравствени услуги по крводарител, во вкупен износ од 17.000.000,00 денари.

VII. МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА

Мониторинг и евалуација за спроведување на програмата за организирање и унапредување на крводарителството континуирано во текот на годината ќе врши Црвениот крст на Република Македонија и за тоа во извештаите ќе го информира Министерството за здравство.

Црвениот крст на Република Македонија во соработка со Институтот за трансфузиона медицина формира стручен тим кој заедно со комисијата за развој и унапредување на крводарителството при Црвениот крст на Република Македонија ќе ги следи и проценува зацртаните цели во програмата и ќе предлага мерки за надминување на одредени проблеми кои можат да произлезат во процесот на имплементација на утврдените задачи и активности во програмата за крводарителство во 2019 година.

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

О Б Р А З Л О Ж Е Н И Е

НА П Р О Г Р А М А Т А ЗА ОРГАНИЗИРАЊЕ И УНАПРЕДУВАЊЕ НА КРВОДАРИТЕЛСТВОТО ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2019 ГОДИНА

Програмата има за цел поддршка на крводарителството во Република Македонија, а во неа се содржани мерки и активности за организирање и спроведување на крводарителски акции, изготвување на здравствено-воспитни пропагандни материјали, мотивациски средства за крводарителите, надоместок на трошоци за организирање на крводарителски акции за општинските организации на Црвениот крст на Република Македонија по единица крв, активности на Институтот за трансфузиологија и партиципација при користење на здравствени услуги на дарители со над 10 крводарувања.

Недостаток во обезбедување крв во државата, ќе предизвика застој на хируршки и други интервенции за кои е потребно апликација на крв и спасување на многу животи.

Истата се реализира во рамките на одобрените средства од Буџетот за 2019 година , во висина од **25.000.000,00 денари.**